

TIKYBOS MOKYTOJO TAPATYBĖS IR MISSIO CANONICA SUTEIKIMO SĄSAJOS

Remigijus Oželis

Klaipėdos universitetas

Anotacija

2009–2010 mokslo metais Lietuvoje buvo minimas laisvo tikybos moky-mo mokyklose 20-metis. Mokyti tikybos mokyklose gali tik vyskupo siunčiami asmenys – tikybos mokytojai. Šiame straipsnyje aptariama, koks turi būti mokyti tikybos siunčiamas asmuo, t. y. siunčiamasis turi būti tikintis ir liudijantis tikėjimą gyvenimu; pristatomos tikybos mokytojo, profesionalaus dalykininko, savybės; pateikiamos tikybos mokytojo ta-patybės visuomenėje ir mokykloje bei kanoninio siuntimo (missio cano-nica) suteikimo sąsajos. Glaudžios tikybos mokytojo tapatybės ir missio canonica suteikimo sąsajos rodo, kad asmeniui, kuris neturi esminių tikybos mokytojui būdingų savybių, missio canonica neteikiamas, o jei asmuo nebeturi tikybos mokytojui būdingų savybių, jis netenka ir missio canonica.

PAGRINDINIAI ŽODŽIAI: tikybos mokytojas, missio canonica, tikėjimas, siuntimas.

Abstract

Academic year of 2009–2010 witnessed the 20th anniversary of free religion teaching in schools. Only those persons who are sent by the bishop – religion teachers – can teach religion in schools. This article discusses what kind of people can be authorised to teach religion, i.e. the nominee has to be faithful and witnessing the faith by his/her life; introduces professional subject matter qualifications of a religion teacher; presents links between religion teacher's identity in the society and the canonical authorisation (missio canonica). Close links between the religion teacher's identity and bestowal of missio canonica indicate that a person without essential qualities of a religion teacher cannot be granted missio canonica and a person who loses the qualities characteristic to a religion teacher also loses the missio canonica.

KEY WORDS: religion teacher, missio canonica, faith, authorisation.

Įvadas

2010 m. visoje Lietuvoje šventas 20-metis, kai XX a. pabaigoje, atkūrus nepriklausomą Lietuvos valstybę, švietimo sistemoje vėl įteisintas tikybos mokymas mokyklose. Kaip viena iš ugdymo sistemos sudėtinių grandžių, tikybos mokymas turėjo ir turi kilnų tikslą – dvasiškai brandinti jaunuomenę (Vaičiūnas, 2008, p. 95). Tikybos mokyti mokyklose siunčiami tikybos mo-kytojai. Kaip rodo Lietuvos Respublikos ir Šventojo Sosto sutartis dėl ben-

dradarbiavimo švietimo ir kultūros srityje, „katalikų tikybos mokytojai privalo turėti raštišką vietinio vyskupo siuntimą (lot. *missio canonica*) mokyti tikybos“ (Lietuvos Respublikos ir Šventojo Sosto sutartis dėl bendradarbiavimo švietimo ir kultūros srityje, 2000, 3 str. 2 dalis). Be to, Lietuvos Vyskupų Konferencija ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija susitaria, kad „nuo vyskupijos vyskupo siuntimo (*missio canonica*) mokyti tikybos panaikinimo momento mokytojas praranda teisę mokyti katalikų tikybos“ (Lietuvos Vyskupų Konferencijos ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos susitarimas dėl informavimo apie siuntimo mokyti tikybos netekimą, 2009, nr. 1). Taigi nesiųstas mokytojas negali mokyti tikybos. Tai reiškia, kad tikybos mokykloje mokantis mokytojas yra išskirtinis, jis turi būti siunčiamas ir turi pasižymėti savybėmis, kurios nebūtinos kitų dalykų mokytojams.

Todėl toliau straipsnyje bus bandoma apibrėžti tikybos mokytojo tapatybę visuomenėje ir mokykloje, nes nuo tikybos mokytojo tapatybės Bažnyčioje ir jo darbo srityje priklausys, kaip mokytojas liudys tikėjimą (Katalikai pasauliečiai (...), 1982, nr. 5), tik tikybos mokytojo tapatybės reikalavimus atitinkantis asmuo siunčiamas mokyti tikybos – gauna *missio canonica*.

Taigi straipsnio tikslas: atskleisti tikybos mokytojo tapatybę, kuri lemia *missio caoninica* suteikimą, visuomenėje ir mokykloje.

Tyrimo objektas: tikybos mokytojo tapatybė visuomenėje ir mokykloje.

Uždaviniai:

- aptarti tikybos mokytojo asmenybę – tikinčią ir liudijančią tikėjimą gyvenimu;
- pristatyti tikybos mokytojo, profesionalaus dalykininko, savybes;
- nustatyti tikybos mokytojo tapatybės ir *missio canonica* suteikimo sąsajas.

Metodas: mokslinės ir dokumentinės literatūros analizė, sintezė.

1. Tikybos mokytojas – tikintis ir gyvenimu liudijantis tikėjimą

Tikėjimas visomis Katalikų Bažnyčios skelbiamomis tiesomis siunčiamajam būtinas. Koks gali būti tikybos mokytojo autoritetas, jei jis pats tvirtai netikės skelbiamomis tikėjimo tiesomis? Jei tikybos mokytojas bus abejingas tikėjimo dalykams, nors suprantamai išaiškins religijos tiesas, vis viena nepajėgs vaikui įkvėpti tikėjimo dvasios, kad šis tikėtų tuo, ką išgirdo iš tikybos mokytojo. Juk tikybos mokytojas negali vaikui duoti to, ko pats neturi. Pati gyvenimo praktika rodo, kad paprasti, bet tvirti tikinčio tikybos mokytojo žodžiai daro daug didesnę įtaką, negu iškalbingiausia pamoka, pravesta be įsitikinimo.

Evangelijoje pasakyti Kristaus žodžiai: „Jūs – pasaulio šviesa. Neįmanoma nuslėpti miesto, kuris pastatytas ant kalno. Ir niekas nevožia indu degan-

čio žiburio, bet jį stato į žibintuvą, kad šviestų visiems, kas yra namuose“ (Mt 5, 14–15), tampa iššūkiu tikybos mokytojams. Taigi tikybos mokytojas turi būti tikintis, turi būti šviesa.

„Ugdant tikybos mokytojo elgesys visada svarbesnis už žodžius. Juo labiau ugdytojas savo konkrečiu elgesiu atitiks kaip idealą pateikiamą žmogaus pavyzdį, tuo labiau jis kels pasitikėjimą ir bus sektinas, nes tada ugdomasis laikys šį idealą tuo, kas racionali ir verta įgyvendinti, konkrečiu ir pasiekiamu. Būtent dėl to toks svarbus yra mokytojo pasauliečio tikėjimo liudijimas. Ugdomieji turėtų išvysti savo mokytojų krikščioniškąjį nusistatymą bei elgesį, kurių dažnai taip stinga jų gyvenamojoje sekuliarioje aplinkoje, kur be tokio liudijimo galima imti manyti, jog krikščioniškasis elgesys yra nepasiekiamas idealas. Niekada nevalia užmiršti, kad krizių, kurios labiausiai veikia jaunąsias kartas, metu svarbiausias ugdomosios užduoties elementas visada yra individualus asmuo ir jo moralinis kilnumas, kylantis iš jo principų tiesos bei poelgių ir šių principų atitikimo“ (Katalikai pasauliečiai (...), 2000, nr. 32).

Taigi kalbant apie tikybos mokytoją, kaip tikintį žmogų, atsiranda būtinas dėmuo – *tikėjimo praktikavimas, kaip gyvenimo būdas*. Net jei eiliniam žmogui svarbu gyventi pavyzdinčiai, tuo labiau tai svarbu tikybos mokytojui, kuris ne tik mokiniam, bet ir visuomenei yra „šviesa“. Todėl net ir menka juoda dulkelė, nepastebima ant kito, iškart matoma ant tikybos mokytojo. Taigi supranta, kad tikybos mokytojo elgsena turi atitikti jo pedagoginį pašaukimą.

Tikybos mokytojas privalo „prisižiūrėti“, kad visais požiūriais būtų pavyzdingas, taigi jo gyvenimas ir elgsena visada turi atitikti dėstomas tiesas, kad mokinys nemanytų, jog mokytojas nesilaiko to, ko moko. Kaip skelbia Šventoji katalikiškojo auklėjimo kongregacija, tikybos mokytojai „turėtų būti pasirengę skelbti Naujieną žodžiais ir liudyti ją savo darbais“ (Katalikai pasauliečiai (...), 2000, nr. 9).

Tikybos mokytojai yra Dievo pašaukti, kad, „vykdydami savo užduotis ir vadovaudamiesi Evangelijos dvasia, it raugas prisidėtų prie pasaulio pašventinimo iš vidaus ir taip apreikštų Kristų kitiems, ypač tikėjimu, viltimi ir meile spindinčio gyvenimo liudijimu“ (Dogminė konstitucija apie Bažnyčią „Lumen gentium“, 2001, nr. 31; Katalikai pasauliečiai (...), 2000, nr. 7). Jų iniciatyvumas, kūrybiškumas, kompetentingas, sąžiningas ir entuziastingas darbas padės visai Dievo tautai tiksliau skirti Evangelijos vertybes (Katalikai pasauliečiai (...), 2000, nr. 10).

Kitas dėmuo, kylantis iš tikybos mokytojo, kaip tikinčiojo, tapatybės, yra *aktyvus ir sąmoningas dalyvavimas liturginiame gyvenime*, kitaip tariant, pamaldumas. „Svarbu, kad mokykloje dirbantys tikybos mokytojai, turintys regimai reikšti išpažįtamą tikėjimą ir liudyti jį gyvenimu, paprastai ir aktyviai dalyvautų liturginiame bei sakramentiniame gyvenime. Matydami konkretų pavyzdį, auklėtiniai geriau suvoks tokio gyvenimo svarbą“ (Katalikai pasauliečiai (...), 2000, nr. 40).

Mokiniai visada pastebi, ar mokytojas yra praktikuojantis katalikas. Pavyzdžiui, jei sekmadienį dalyvauja Eucharistijos šventime ir nepriima šventosios Komunijos, pirmadienį mokiniai per pamokas aiškinasi, kada galima priimti Komunią, o kada ne. Klausia, kodėl, mokytojau, nepriėmėte Komunijos? Taigi neįmanoma likti nepastebėtam.

2. Tikybos mokytojas – profesionalus dalykininkas, pedagogas

Asmuo, kuris tiki, gyvena tikėjimu, švenčia tikėjimą, esti *įpareigotas teisingai perteikti tikėjimą*. Todėl toliau kalbėsime apie antrąją tikybos mokytojo savybę – *dalykinį profesionalumą ir pedagogiškumą*.

„Specifinė ugdytojo profesijos ypatybė ugdytojui katalikui yra itin reikšminga: tai tiesos perteikimas. Ugdytojui katalikui viskas, kas tiesa, yra dalyvavimas vienoje Tiesoje, ir todėl tiesos perteikimas kaip profesinė veikla iš pagrindų virsta dalyvavimu per mokymą vykdomojoje Kristaus pranašiškoje misijoje“ (Katalikai pasauliečiai (...), 2000, nr. 16).

Įsipareigojimas mokytį tikybos yra apaštalo, kuris sekdamas Viešpačiu tampa Jo atstovu ir karštu misionieriumi, tapatybės vaisius. Krikščioniškojo gyvenimo liudijimas yra Bažnyčios misijinės veiklos dalis. Tikybos mokytojai pasauliečiai bendradarbiauja su dvasininkais, liudydami tikėjimą savo gyvenimu, skatindami pažinti Gerąją Naujieną, pašaukimus mokykloje ir visuomenėje (Genutis, 2009, p. 60).

Kristaus Bažnyčios nariai tarsi duona dalijasi tuo pačiu tikėjimu, viltimi ir meile, todėl skelbti kitokį tikėjimo mokslą būtų nusikaltimas, bažnytinės bendrystės griovimas tikėjimo požiūriu. Bažnyčia įpareigoja visus tikinčiuosius Kristų vengti doktrinos, kuri būtų priešinga dieviškajam Apreiškimui ir Bažnyčios Magisteriumui. Tikėjimo bendrystei prieštarauja erezija – laisvatoriškas tam tikrų apreikštų tikėjimo tiesų neigimas arba sąmoningas ir nuolatinis abejojimas jomis (CIC, kan. 751; Genutis, 2009, p. 58).

Pateiksime vieną pavyzdį iš pedagoginės praktikos. Ruošiantis šiais metais tikybos mokymo 20-mečio minėjimui Šilutės dekanate, viena pradinė klasių mokytoja padėjo straipsnio autoriui, kad moko tikybos, ir pasiguodė, jog tikybos mokymo pradžioje jai teko porą metų mokytį tikybos savo pradinės klasės mokinius. Ji pasakė: „Man buvo labai sunku mokytį tikybos, nes per pamokas turėjau vaikams sakyti tai, kuo pati netikiu, turėjau pasakoti dalykus, kuriais netikiu. Tai buvo sunku, vyko vidinis konfliktas, nes mokiau to, kam viduje prieštaravau.“ Taigi, ar įmanoma be vidinio konflikto skelbti netikint tuo, kas skelbiama?

Tikybos mokytojas privalo tikėti tiesomis, kurias Bažnyčios Magisteriumas iškilmingai ar ordinariniu mokymu yra apreiškęs tikintiesiems (Dogminė konstitucija apie Dievo Apreiškimą „*Dei Verbum*“, 2001, nr. 10). Norint įgyvendinti katalikų tikybos mokytojo pašaukimą mokykloje, reikia deramo ug-

dymo – tiek profesinio, tiek religinio. Labai svarbu, kad tikybos mokytojas būtų dvasiškai brandi asmenybė, gyvenanti krikščionišką gyvenimą. „Toks pašaukimas, – teigta Vatikano II susirinkime kalbant apie ugdytojus – reikalauja kruopštaus pasirengimo“ (Krikščioniškojo auklėjimo deklaracija „Gravissimum educationis“, 2001, nr. 46). Mokytojai „turėtų būti kuo rūpestingiausiai parengti, turėti ganėtinai pasaulietinių ir religinių žinių, patvirtintų reikiama studijų pažymėjimais, ir įvaldę pedagogikos meną, atitinkantį šių dienų atradimus“ (Krikščioniškojo auklėjimo deklaracija „Gravissimum educationis“, 2001, nr. 47).

Teologinis išsilavinimas – tai viena esminių tikybos mokytojo savybių. Tikybos mokytojai pasauliečiai, rengdamiesi dirbti mokykloje, paprastai suvokia, jog jiems būtinas geras profesinis pasirengimas, kad gebėtų įgyvendinti savo ugdomąją misiją, kuri yra autentiškas žmogaus pašaukimas.

Mokytojas, apie kurį čia kalbame, nėra vien profesionaliai pasirengęs asmuo, mokyklos aplinkoje sistemingai perteikiantis žinias; mokytojas laikytinas *ugdytoju* – asmeniu, kuris padeda ugdyti žmogaus asmenį. Mokytojo užduotis toli gražu neapsiriboja žinių perteikimu, nors apima ir tai. Ir vienu, ir kitu atveju (pastaruoju metu ypač) būtinas tinkamas profesinis pasirengimas. Neturint profesinio pasirengimo, būtų naivu imtis ugdomosios veiklos.

„Profesionalumas yra vienas svarbiausių kataliko pasauliečio tapatybės bruožų. Todėl ugdytojui katalikui, norinčiam įgyvendinti savo pašaukimą, pirmiausia privalo įgyti rimtą profesinį išsilavinimą. Ugdytojo atveju tai taip pat apima plačią kompetenciją kultūros, psichologijos ir pedagogikos srityse. Tačiau gero pirminio pasirengimo neužtenka; pasiektą lygį reikia palaikyti ir kelti nuolat, atnaujinant savo žinias. Tikybos mokytojui pasauliečiui ši užduotis gali būti labai sunki, ir tai ignoruoti, vadinasi, ignoruoti realybę: mokytojai pasauliečiai, neretai gaunantys nepakankamus atlyginimus, dažnai priversti imtis papildomo darbo, o tai nesuderinama su profesiniu tobulinimusi, nes tada tam nebelieka arba laiko, arba jėgų“ (Katalikai pasauliečiai (...), 2000, nr. 27).

Pedagoginis išsilavinimas privalomas kiekvienam tikybos mokytojui. Tikybos mokytojas privalo domėtis naujausia pedagogine literatūra, kur nurodyti geriausi mokymo ir auklėjimo būdai. Taip pat reikia domėtis naujausiais tikybos mokymo metodais, kurie padėtų aiškiau išdėstyti ir geriau išmokyti religijos tiesų.

Vatikano II susirinkime tvirtinta: „Šiuolaikiniai gamtos mokslų, taip pat istorijos bei filosofijos tyrinėjimai ir atradimai iškelia naujų klausimų, sukeliančių padarinių gyvenime ir net iš teologų reikalaujančių naujo gvildenimo. Be to, teologai skatinami išlaikant teologijos mokslui būdingus metodus ir reikalavimus nuolat ieškoti tinkamesnio būdo perduoti tikėjimo mokymą savo epochos žmonėms. Mat viena yra pavestasis tikėjimo lobis arba tiesos, o kita – jų perteikimas, išlaikant jų prasmę ir turinį“ (Pastoracinė konstitucija

apie Bažnyčią šiuolaikiniame pasaulyje „Gaudium et spes“, 2001, nr. 62; Genutis, 2009, p. 67).

„Ugdytojo pasauliečio darbas neabejotinai pasižymi profesiniu aspektu, tačiau vien tuo negali būti apribotas. Profesionalizmas yra įjimas ir pakylėtas antgamtiško krikščioniškojo pašaukimo. Ugdytojo kataliko gyvenimą turėtų ženklinti asmeninio pašaukimo Bažnyčioje įgyvendinimas, o ne vien profesinių užduočių vykdymas. Tokiame pašaukime dėl jo paties pasaulietinės prigimties nesuinteresuotumas ir dosnumas yra suvienyti su teisėtu asmeninių teisių gynimu, tačiau tai vis dėlto pašaukimas, neatsiejamas nuo gyvenimo pilnatvės bei šio žodžio suponuojamo asmeninio įsipareigojimo ir teikiantis didelę entuziazmo kupino gyvenimo perspektyvą. Todėl labai pageidautina, kad kiekvienas tikybos mokytojas visiškai suvoktų šio pašaukimo svarbą, turtingumą ir atsakingumą ir visiškai atitiktų visus jo reikalavimus tikrai žinodamas, kad toks jo atsakas yra gyvybiškai svarbus statydamas bei nuolatos atnaujinant žemiškąjį miestą ir evangelizuojant pasaulį“ (Katalikai pasauliečiai (...), 2000, nr. 37).

3. Kanoninis siuntimas

Kanonų teisės kodekse pripažįstama, kad pasauliečiai gali būti skiriami tikybos mokytojais, katechetais ir misionieriais (CIC, kan. 780, 784; Genutis, 2009, p. 56). „Atlikdami jiems patikėtą misiją, pasauliečiai tikybos mokytojais yra stiprinami Šventosios Dvasios dovanomis, kurios padeda gyventi pagal tikėjimą ir jį skleisti pasaulyje“ (Genutis, 2009, p. 56).

Todėl tikybos mokytojo pašaukimas – rūpintis autentišku tikėjimo turto perdavimu mokiniams – įgyvendinamas per kanoninį siuntimą *missio canonica*, kuris yra mokymo tarnystės su vyskupu prigimties. Kad galėtų būti vienas iš mokymo galios turėtojų ir galėtų ta galia naudotis, tikybos mokytojas turi būti bendrystėje su vyskupu. Būtent šios bendrystės galia vyskupas įteikia mokytojui pastoracinę galią mokyti (Ramonas, 2009, p. 44).

Hierarchinę Bažnyčios struktūrą nustatė jos įkūrėjas Jėzus Kristus. Ši struktūra yra ontologinė Bažnyčios tikrovė, kurios negali pakeisti jokia žmogaus valia. Bažnyčios hierarchinė struktūra turi išlikti visais laikais ir visur iki laikų pabaigos.

Ganytojai ir tikybos mokytojai skleisdami Dievo karalystę privalo bendradarbiauti, nes visi Dievo tautos nariai, nors ir nevienodu lygiu, yra atsakingi už Bažnyčios gyvenimą. Atsižvelgiant į išprusimą, kompetenciją, autoritetą, jie turi teisę, kartais – net pareigą išsakyti ganytojams savo nuomonę dėl Bažnyčios gerovės. Tikybos mokytojai, kaip ir visi Kristaus tikintieji, tai daryti privalo nepažeisdami tikėjimo ir doros reikalavimų, išlaikydami pagarbą savo ganytojams vyskupams ir kunigams. Tikėjimo ir doros integralumas – didžiulis gėris ir brangi vertybė, o pagarba ganytojams – visos bažny-

tinės tvarkos sudedamoji dalis, kurią būtina saugoti (Genutis, 2009, p. 61; CIC, kan. 212, § 3). Todėl tikybos mokytojo užduotis, be abejojimo, yra svarbiausia, nes norima perduoti „ne savo ar kurio nors kito mokytojo doktriną, o Jėzaus Kristaus mokymą“ (Jonas Paulius II, 1996, nr. 44).

Tikybos mokytojas pašauktas skelbti Viešpaties malonės veiksmingumą: „Kaipgi žmonės šauksis to, kurio neįtikėjo?! Kaipgi jie įtikės tą, apie kurį negirdėjo?! Kaip išgirs be skelbėjo?! O kas gi skelbs nesiūstas? Juk parašyta: Kokios dailios kojos skelbiančių gerą naujieną!“ (Rom 10, 14–15). Šis skelbimas vykdomas su *missio canonica*, kaip parašyta „O kas gi skelbs nesiūstas?“ (Rom 10, 15).

Tik asmuo, turintis pedagoginį ir dalykinį (teologinį) išsilavinimą, tikintis ir praktikuojantis katalikas, savo gyvenimo būdu liudijantis tikėjimą į Jėzų Kristų, gauna iš vyskupo siuntimą mokyti tikybos. Savo ruožtu asmuo, gavęs iš vyskupo siuntimą, turi būti tikintis ir praktikuojantis katalikas, visu savo gyvenimo būdu liudijantis tikėjimą į Jėzų Kristų. Taigi kanoninį siuntimą vyskupas teikia tik tada, kai glaudžiai susiję: asmens teologijos žinios, pedagogiškumas, tikėjimas ir gebėjimas tikėjimo tiesas perteikti, moralus elgesys ir liturginis gyvenimas.

Išvados

Apibendrinami pasisakymą, koks turėtų būti tikybos mokytojas, galime konstatuoti, kad tikybos mokytojui būtinos tam tikros esminės savybės.

1 savybė: *tikybos mokytojas – tikintis ir gyvenimu liudijantis tikėjimą*. Šią pirmą savybę išreiškia trys dėmenys: 1) tikybos mokytojas, siunčiamas liudyti tikėjimą, turi tikėti visomis Katalikų Bažnyčios skelbiamomis tiesomis; 2) visapusiškai praktikuoti tikėjimą savo gyvenimo būdu; 3) dėmuo, kylantis iš tikybos mokytojo, kaip tikinčiojo, tapatybės, yra aktyvus ir sąmoningas dalyvavimas liturginiame gyvenime, kitaip tariant, pamaldumas.

2 savybė: *būtina, kad tikybos mokytojas būtų profesionalus dalykininkas pedagogas*. Asmuo, kuris tiki, gyvena tikėjimu, švenčia tikėjimą, yra įpareigotas teisingai perteikti tikėjimą, todėl tikybos mokytojui būtina: 1) teologinis išprusimas; 2) pedagoginis išsilavinimas.

Tik asmeniui, kuris pasižymi šiomis savybėmis, vyskupas ordinaras įteikia *missio canonica*. Gavęs *missio canonica*, asmuo įpareigojamas minėtas savybes puoselėti. Taigi tikybos mokytojo tapatybė ir *missio canonica* suteikimas glaudžiai susiję dalykai. Asmeniui, kuris neturi esminių tikybos mokytojui būdingų savybių, kanoninis siuntimas neteikiamas, o jei asmuo prarado tikybos mokytojui būtinas savybes, jis netenka ir *missio canonica*.

Baigiant svarstyti apie tai, koks turėtų būti tikybos mokytojas, reikia konstatuoti, kad būtinas motyvas, t. y. svarbu būti „įsimylėjusiems“ Dievą, patyrusiems jo bičiulystę ir artumą: „Jau nevadinu jūsų tarnais, nes tarnas nežino,

ką veikia jo šeimininkas. Jus aš draugais vadinu, nes jums viską paskelbiau, ką buvau iš savo Tėvo girdėjęs“ (Jn 15, 15). Tarp pašaukimo ir siuntimo yra laikas, kai mokiniai būna su Viešpačiu, kad išmoktų gyventi taip, kaip Jis, suvoktų savo asmeninę ir visuotinę istoriją kaip išganymo istoriją, patirtų savo gyvenime jiems patikėtos skelbti žinios tiesą, gėrį ir grožį (Chavez, 2010, p. 6). Tik Evangelijos tarnas, šiuo atveju tikybės mokytojas, kuris Evangeliją nešiojasi širdyje, kuriam ji tapo kontempliacijos objektu ir maldos motyvu, sugebės išsaugoti Dievo žodį savo lūpose kaip skelbtiną lobį ir laikys jį savo rankose kaip kitiems dovanotiną brangenybę.

Literatūra

- Chavez, P. (2010). Kristų skelbiantys mokiniai ir apaštalai. *Saleziečių žinios 1. Code of Canon Law*. (1995). Washington: Canon Law Society of America.
- Dogminė konstitucija apie Bažnyčią „Lumen gentium“. (2001). *Vatikano II Susirinkimo nutarimai*. (2001). Vilnius: Aidai.
- Dogminė konstitucija apie Dievo Apreiškimą „Dei Verbum“. (2001). *Vatikano II Susirinkimo nutarimai*. Vilnius: Aidai.
- Genutis, A. (2009). Kristaus tikinčiojo teisės ir pareigos Katalikų Bažnyčioje. *Tiltai. Priedas 40: Sielovados, kultūros ir mokslo sankirtos*.
- Jonas Paulius II. (1996). *Apaštalinė adhortacija „Catechesi Tradendae“*. Vilnius: Katalikų pasaulis.
- Katalikai pasauliečiai – tikėjimo liudytojai mokykloje. (2000). Šventojo katalikiškojo auklėjimo kongregacija. *Bažnyčios žinios 17, 18, 19*.
- Krikščioniškojo auklėjimo deklaracija „Gravissimum educationis“. (2001). *Vatikano II Susirinkimo nutarimai*. Vilnius: Aidai.
- Lietuvos Respublikos ir Šventojo Sosto sutartis dėl bendradarbiavimo švietimo ir kultūros srityje*. (2000). Nr. 67. Prieiga internetu:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=106813
(žr. 2010-03-10).
- Lietuvos Vyskupų Konferencijos ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos susitarimas dėl informavimo apie siuntimo mokyti tikybės netekimą*. (2009). Nr. SVT-539. Prieiga internetu:
http://www.smm.lt/t_bendradarbiavimas/docs/tsut/SMM%20LVK%20091106.pdf
(žr. 2010-03-10).
- Pastoracinė konstitucija apie Bažnyčią šiuolaikiniame pasaulyje „Gaudium et spes“. (2001). *Vatikano II Susirinkimo nutarimai*. Vilnius: Aidai.
- Ramonas, A. (2009). Kristologinė ir ekleziologinė vyskupo tarnystės reikšmė. *Tiltai. Priedas: Sielovados, kultūros ir mokslo sankirtos 40*.
- Šventasis Raštas*. (1998). Vilnius: Katalikų pasaulis.
- Vaičiūnas, V. S. (2008). Homiletika nūdienos akademiniame bendruomenėje. *Soter 27*.

LINKS BETWEEN RELIGION TEACHER'S IDENTITY AND BESTOWAL OF *MISSIO CANONICA*

Remigijus Oželis

Summary

In 2010 throughout Lithuania there were celebrations of the 20th anniversary since religion teaching in schools was re-legitimated at the end of the 20 century. Religion teachers are appointed to implement religion teaching in schools. According to the agreement between the Republic of Lithuania and the Holy See on cooperation in education and culture, “teachers of the Catholic religion must have the written authorisation (*missio canonica*) of the local Bishop”. Moreover, Lithuanian Bishops’ Conference and the Ministry of Education and Science of the Republic of Lithuania agree that “at the moment when the local bishop’s authorisation (*missio canonica*) to teach religion is cancelled the teacher loses the right to teach Catholic religion”. Therefore, the teacher who is not authorized cannot teach religion. That means that a teacher who teaches religion in a school is exceptional, he/she has to be authorized and characterized by qualities which are not necessary for teachers of other subjects. This article, thus, aims to define religion teacher’s identity in the society and school.

The article reveals that certain essential characteristics are necessary for a religion teacher.

Characteristic 1: *Religion teacher is faithful and witnessing faith by his/her life.* This first characteristic is expressed by three constituents: constituent 1: *a religion teacher who is authorized to witness the faith must have a deep belief in all truths proclaimed by the Catholic Church*; constituent 2: *practice of the faith in all spheres of life*; constituent 3, emerging from the identity of religion teacher as a faithful person, is *active and conscious participation in liturgical life, in other words, piety*. Christ’s words expressed in the Gospel: “You are the light of the world. A city that is set on a hill cannot be hid. Neither do men light a candle, and put it under a bushel, but on a candlestick; and it gives light unto all that are in the house” (Matthew 5: 14–15) become the main challenge for religion teachers. Religion teachers must be faithful and they must be light.

Characteristic 2: *It is necessary for religion teacher to be a professional subject matter pedagogue.* A person who is faithful, lives in the faith and celebrates the faith is obliged to transfer the faith correctly and, therefore, religion teacher must possess constituent 1: *theological sophistication* and constituent 2: *pedagogical education*. The specific feature of professional educator, which is conveyance of the truth, is especially important for a cat-

holic educator. For a catholic educator all that is the truth is participation in one Truth and, therefore, transfer of the truth as a professional activity fundamentally means participation through the process of teaching in Christ's prophetic mission.

And only upon a person possessing all these characteristics can the Bishop Ordinary bestow the *missio canonica*, and the person who receives the *missio canonica* is obliged to maintain and mature the mentioned characteristics. Therefore, there are close links between the identity of a religion teacher and the bestowal of the *missio canonica*. A person who does not have the essential qualities characteristic to a religion teacher can not be given the canonical authorisation and the person who loses characteristics of a religion teacher also loses the *missio canonica*.